

BILAGA TILL PARTIENKÄT OM ISRAEL OCH PALESTINA

BAKGRUND OCH SAMMANFATTNING AV DOMSTOLARNAS CENTRALA AVGÖRANDE

1. **I juli 2024 utfärdade Internationella domstolen (ICJ) ett rådgivande yttrande** där domstolen slog fast att Israels ockupation av det ockuperade palestinska området (OPT) är olaglig och präglad av allvarliga övergrepp – däribland Israels brott mot artikel 3 i den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering (CERD), som förbjuder rassegregering och apartheid. Domstolen bekräftade att de israeliska bosättningarna är olagliga och måste avvecklas, samt att palestinier har rätt till gottgörelse.

I punkt 278 fastställs att alla stater har en skyldighet att “avstå från att ingå ekonomiska eller handelsmässiga förbindelser med Israel som rör [de ockuperade palestinska området] eller delar därav och som kan befästa [Israels] olagliga närvaro i området; [...] samt att vidta åtgärder för att förhindra handels- eller investeringsförbindelser som bidrar till att upprätthålla den olagliga situation som Israel har skapat i [de ockuperade palestinska områdena].”

I februari 2025 skrev [163 organisationer och fackföreningar](#) till Europeiska kommissionen och uppmanade till ett EU-omfattande förbud mot handel med bosättningarna. I juni skrev [nio EU-regeringar, däribland Sverige](#), till kommissionen och begärde en översyn av huruvida EU:s politik överensstämmer med ICJ:s rådgivande yttrande, samt begärde särskilt ett förbud mot handel med bosättningarna. [EU hävdar](#) att dess politik är “överlag förenlig” med ICJ:s rådgivande yttrande och fortsätter att bedriva handel med bosättningarna, trots att EU-27:s långvariga ståndpunkt är att dessa är olagliga, [förknippade med allvarliga övergrepp](#) och “undergräver möjligheterna till en tvåstatslösning” som man säger sig eftersträva.

I väntan på åtgärder från kommissionen har [Spanien](#) infört nationella förbud. [Irland](#), [Nederländerna](#), Slovenien och [Belgien](#) arbetar med eller har meddelat sin avsikt att införa nationella förbud.

2. I november 2024 utfärdade **Internationella brottmålsdomstolen (ICC)** [arresteringsorder](#) mot Israels premiärminister Benjamin Netanyahu, den tidigare försvarsministern Yoav Gallant samt Hamasledarna Yahya Sinwar, Ismail Haniya och Ibrahim Al-Masri (uppges ha dödats i Gaza) för flera fall av krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten.

Trots arresteringsorder utfärdade mot Benjamin Netanyahu tog Ungern emot honom i april 2025 utan att gripa honom, i strid med sina [förpliktelser](#). Under besöket meddelade Ungern sin avsikt att dra sig ur ICC:s Romstadga, vilket ska träda i kraft i juni 2026.

3. **I september 2025 konstaterade en FN-undersökningskommission att Israel har begått folkmord i Gaza.** Flera [FN-experter](#), icke-statliga [organisationer](#) och [forskare](#) har dragit liknande slutsatser. I december 2023 väckte [Sydafrika talan mot Israel vid ICJ](#) med hänvisning till ett påstått brott mot folkmordskonventionen. Medan förfarandet fortfarande pågår utfärdade ICJ tre brådskande bindande beslut under 2024, där domstolen beordrade att alla landövergångar skulle öppnas och att humanitärt bistånd skyndsamt skulle distribueras i stor skala över hela Gazaremsan. Dessa beslut åsidosattes i stor utsträckning av Israel, i sådan grad att [hungersnöd officiellt](#) förklarades i delar av norra Gaza i augusti 2025.
4. **I september 2025 föreslog** Europeiska kommissionen **att handelsdelen av associeringsavtalet mellan EU och Israel skulle suspenderas**, efter att ha konstaterat att israeliska övergrepp utgör ett brott mot avtalets väsentliga delar, samt att riktade sanktioner skulle införas mot “extremistiska” israeliska ministrar. Ingen av dessa åtgärder har hittills antagits, eftersom de saknar tillräckligt stöd i rådet.
5. **I oktober 2025** utfärdade Internationella domstolen (ICJ) ett rådgivande yttrande om Israels “skyldigheter i förhållande till närvaron och verksamheten av FN, andra internationella organisationer och tredjestater i och i förhållande till det ockuperade palestinska området”. Domstolen fastslog att Israel, som ockupationsmakt enligt internationell humanitär rätt, har en “ovillkorlig” skyldighet att säkerställa att humanitärt bistånd – såsom livsmedel, medicinska förnödenheter och kläder – obehindrat kan tillhandahållas civilbefolkningen i Gaza.

Domstolen angav att denna skyldighet gäller för “hjälpinsatser som tillhandahålls av FN och dess organ, inklusive UNRWA”, Förenta nationernas hjälporganisation för palestinska flyktingar. Domstolen klargjorde att Israels anklagelser mot UNRWA saknar grund och att Israels försvårande av organisationens livsviktiga arbete strider mot internationell rätt.

Sverige var tidigare en av [de största och mest långsiktiga givarna](#) av kärnstöd till UNRWA, men [avslutade sitt stöd](#) i december 2024 och har därefter inte återupptagit finansieringen, till skillnad från de [andra ordinarie givarna](#) som återinförde sitt stöd under 2024. Sverige har hänvisat till farhågor om organisationens operativa förmåga, mot bakgrund av Israels beslut att förbjuda UNRWA:s verksamhet i de ockuperade palestinska området, samt till anklagelser om att UNRWA-personal varit inblandad i attackerna den 7 oktober, trots att ICJ:s rådgivande yttrande från oktober 2025 konstaterar att dessa anklagelser saknar belägg.

Sverige ökade i stället sitt stöd till andra humanitära organisationer. [ICJ:s rådgivande yttrande](#) slog fast att ”det inte är möjligt att ersätta kapaciteten hos [...] UNRWA för att säkerställa att befolkningen i Gazaremsan får tillräcklig försörjning.

UNRWA kan inte ersättas med kort varsel och utan en ändamålsenlig övergångsplan.”

6. Under 2025 införde USA sanktioner mot [domare vid ICC](#), FN:s särskilda rapportör [Francesca Albanese](#), samt etablerade [palestinska civilsamhällesorganisationer](#) för deras arbete med att dokumentera israeliska övergrepp och främja ansvarsutkrävande inför ICC.

Även om ett flertal stater och EU har fördömt sanktionerna kvarstår en brist på konkreta åtgärder för att omsätta uttalandena i praktiken. EU har inte enats om att använda sin blockeringsförordning, som skulle kunna begränsa sanktionernas konsekvenser för berörda europeiska aktörer som tillhandahåller tjänster till de sanktionerade parterna.

7. Sverige har under lång tid stöttat både israeliska och palestinska människorättsorganisationer som dokumenterar övergrepp och bidrar till ansvarsutkrävande från samtliga parter i konflikten. De palestinska organisationerna har spelat en central roll i att tillhandahålla underlag till såväl ICC som ICJ, vilket lett till att [Israel klassificerat](#) dem som “[terrorkopplade](#)” och att USA under 2025 införde [sanktioner](#) mot dem. Sverige avslutade sitt stöd 2023 och har därefter inte återupptagit det.

8. **Militär import och Export.** Vapenhandel och samarbete med israeliska försvarsföretag utgör exempel på ekonomiska förbindelser som kan bidra till att upprätthålla den illegala situationen i det ockuperade palestinska området.

Den svenska vapenexporten till Israel har bakåt i tiden varit liten; 2012 och 2013 exporterades bland annat pansarplåt för jämförelsevis små summor. 2022 skedde ett skifte då export av krigsmateriel till Israel återigen tilläts. Exporten har därefter fortsatt.¹ Enligt Inspektionen för strategiska produkter (ISP) rör det sig om följdleveranser från tidigare godkända affärer, och inga nya tillstånd har beviljats sedan oktober 2023.

Samtidigt är det möjligt att återkalla redan beviljade tillstånd och stoppa krigsmaterielexporten till Israel, vilket tidigare gjorts, exempelvis i fallet Turkiet 2019 där Turkiet agerade i strid med folkrätten genom sin militära offensiv i norra Syrien. Enligt ISP har myndigheten inte fått tillräckligt tydliga signaler från regeringen vad

¹ Sverige [exporterade 2022](#) för första gången på mycket länge krigsmateriel till Israel till ett värde av 4,7 miljoner kr och [exporten fortsatte 2023](#) (17,6 miljoner kr) och 2024 (21,4 miljoner kr). Även 2025 förekom export till Israel till ett värde av 11,6 miljoner kr.

gäller kritik mot Israels krigföring mot Gaza för att de ska dra [tillbaka tillstånden](#) till Israel.

Importen av krigsmateriel till Sverige är mindre transparent då det inte finns något regelverk för detta, men uppgifter från Riksdagens utredningstjänst visar att Sverige under det senaste decenniet importerat material från Israel värt hundratals miljoner kronor. Detta inkluderar samarbete med företag som Elbit Systems och Rafael.

Rafael är ett statligt ägt vapenföretag som utgör ett av de [största vapenföretagen](#) i Israel. Rafael producerar bland annat drönare till Israels militär som återkommande riktas mot civila. [Elbit Systems](#) är Israels största vapenföretag och en stor del av den krigsmateriel som används av Israels försvarsmakt och i ockupationen kommer därifrån. Elbit har bland annat levererat det högteknologiska stängsel/mur som byggts runt, och inom, stora delar av Västbanken. Elbit bygger också [drönare](#) som bland annat använts av Israel i Gaza.